

Війна, засвідчена архівами

Чим далі й далі відлітають від нас, наче птахи у вирій, грізні сорокові, тим ще зримішими постають перед нами героїзм та подвиг радянських людей, які пліч-о-пліч разом з українцями несли на своїх плечах таке вже довгождана визволення, таку вже омріяну свободу з-під ненависної коричневої чуми.

Ось якою, приміром, є розповідь із „Донесення політвідділу 112 Рильсько-Коростенської стрілецької дивізії начальника політвідділу 13-ої армії про мужність радянських воїнів, проявлену при визволенні міста Корець”, від 13 січня 1944 року, що зберігається у фондах Державного архіву Рівненської області. Отож, читаємо пожевклий від часу документ:

„В наполегливих боях із противником, як уже повідомлялось, дивізія оволоділа містом Ровенської області Корець. В боях за місто Корець особливо відзначився 416-й стрілецький полк, де командиром майор Макеєв і заступник командира по політичній частині підполковник Чумак. У ході боїв за місто Корець противник, при незначних втратах наших частин, втратив убитими до 195 солдатів і офіцерів та пораненими до 250 гітлерівців та їх командирів.

При здобутті міста Корець нашими частинами були захоплені наступні трофеї: гармат різного калібру - 8, ручних кулеметів - 7, тракторів - 7, гвинтівков - 26, легкових автомашин - 1, коней - 50, возів з військовим майном - 20, складів - 1, полонених - 34.

У ході боїв особовий склад дивізії показав стійкість, мужність та рішучість.

Вміло керуючи ротою, командир 2-ої стрілецької роти 416-го стрілецького полку комуніст лейтенант Авдонін першим під-

няв свою роту в атаку і в стрімкій атаці, переслідуючи противника, першим ввірвався в місто Корець. В цьому бою рота т.Авдоніна знищила до 15 німецьких солдатів і нанесла противнику значні втрати пораненими.

Червоноармієць Кузьмін, незважаючи на ураганний вогонь противника, що супротивився, першим піднявся в атаку, а коли під час бою був поранений командир батальйону, перев'язав його і виніс з поля бою. В цьому бою т. Кузьмін знищив двох німецьких солдатів.

Розрахунок командира гармати 4-ї батареї молодшого сержанта Раноча, де навідником комуніст сержант Білоусов, ведучи точний вогонь по противнику, забезпечив просування нашої піхоти і спільними діями з іншими розрахунками батареї подавив вогонь двох батарей противника, розсіяв і частково знищив його обоз. За відмінне ведення вогню і хорошу підготовку стрілецьких підрозділів 4-а батарея, в тому числі і особовий склад гарматного розрахунку т. Раноча, отримала подяку від командира стрілецького батальйону.

Особовий склад 6-ої батареї 436-го артилерійського полку, ведучи точний і швидкий вогонь

по противнику, що оборонявся, припинив вогонь двох мінометних батарей, розсіяв і частково знищив до роти піхоти противника. Особовий склад батареї також отримав подяку від командування стрілецького батальйону, дії якого батарея підтримувала. Командир батареї Шкурат Федір Георгійович.

Сміливо і відважно діяли в бою сержант Трусов, старший сержант

Міст через Корчик зріваний фашистами під час звільнення Корця

Пісарев, старший сержант Долгов. Ці товариші особистим прикладом піднімали особовий склад в атаку та сприяли успіхові бою. Ці товариші в бою за місто Корець особисто знищили до 12 німецьких командирів. Начальник політвідділу 112-ої Рильсько-Коростенської стрілецької дивізії полковник А.С. Громов”.

А ось як розповідає про визволення древнього 850-річного Корця інший історичний документ:

„...12 січня 1944 року Корець був повністю очищений від окупантів. ...Мужність і безстрашність проявили рядові бійці, офіцери. Назвемо хоча б снайпера Т. Й. Новикова, команди-

роти О. О. Ковальова, командира батареї 76-міліметрових гармат В. Г. Жука, заступника командира полку по політчастині Д. Т. Чумака, медпрацівників К. Н. Катуніну та Н. В. Кишишину, зв'язківця А. О. Міщенка...”

(За свідченням Рівненського обласного військового комісаріату, на території Корецького району полягли смертю хоробрих 236 червоноармійців – представників різних національностей.)

На фронтах же Великої Вітчизняної війни гітлерівців та їх сателітів громили 6173 корчан, які влилися в Червону Армію. Серед них були і такі, що ледь-ледь досягли повноліття, або ж

ще його й не мали. Це, наприклад, українець жителя Корця: Антонюк Яків Леонітович, рядовий мобілізований в 1944 році, загинув у бою в травні 1945 року, похований був у місті Лаубан – Німеччина; Ничипорчук Степан Григорович, рядовий мобілізований в 1944 році, загинув у бою в січні 1945 року, похований був у місті Петтен-

дорф, Східна Прусія; Ярошинський Петро Захарович, рядовий, мобілізований в 1944 році, помер від ран в лютому 1945 року, похований був на кладовищі в місті Каунас, Литва; Охрімович Федір Олексійович, рядовий, мобілізований у 1944 році, похований був у селі Пурві, Литва.

Це і євреї, тодішні мешканці Корця: Кейсер Борис Михайлович, рядовий, мобілізований в 1944 році, помер від ран у вересні 1944 року, похований був у селі Оргіні Мадовеського району, Латвія; Гольдман Михайло Якович, рядовий, мобілізований у 1944 році, загинув у бою в лютому 1945 року, похований був у селі Яунцірте, Латвія. Це

бою в армію, міста Корця – Сушков Микола Костянтинович, рядовий, мобілізований в 1944 році. Це і поляки, мешканці Корця: Двожинський Йосип Антонович, рядовий, мобілізований у 1944 році, загинув у бою у вересні 1944 року, похований у місті Вайньодя, Латвія, Рентчковський Домінік Гіларович, рядовий, мобілізований у 1944 році, загинув у жовтні 1944 року, похований був у місті Отвоцьк Варшавського воєводства, Польща. Вони ще безвусі солдати свободи, разом з багатьма своїми ровесниками назавжди залишилися у вдячній людській пам'яті юними Вітчизни захисниками.

Великої шкоди фашистські мерзотники спричинили за час своєї окупації підприємствам, господарським, культурно-освітнім та житловим об'єктам старовинного Корця, знищивши чи розграбувавши. Та непоправної біди німецькі палачі принесли місту, майже „відібравши” його мешканців. З п'яти тисяч мешканців Корця, як писала обласна газета „Червоний прапор” 1 березня 1944 року, гітлерівські вандали розстріляли чотири тисячі. Це тотальне винищення, що прирівнюється до трагедії Лідиче, Мценська. Маленьке містечко наполовину вціліло, але будівлі були мертвими, без людей. Корець виглядав трагічніше, ніж міста, що зазнали найжорстокіших руйнувань. Бо страшне воно, місто трун, як страшне і жахливе суцільство, коли вулиці безлюдні. Фашисти позбавили оселі життя: знищено чотири п'ятих мешканців. Вдумайтесь у цифри!

Слід додати, що за довгих 917 днів і ночей з 8 липня 1941 року фашистські вироки розстріляли на східній околиці Корця (урочища Кам'яна гірка та Шитня) понад вісім тисяч чоловік. Тому зустрічати дорогих і довгожданих визволителів в історичному Корці, практично, не було кому.

Ч.ХИТРИЙ